

رام - ۲۸ اردیبهشت

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

بیت و هشتم اردیبهشت

مهمترین مناسبت بیست و هشتم اردیبهشت برای ایرانیان آن است که زادروز عمر خیام ریاضیدان و شاعر و دولتمرد نامدار ایرانی در این روز (به سال ۴۲۷) قرار می‌گیرد. در همین روز رهبر نامدار و هراس‌انگیز قرمطی‌ها ابوطاهر سلیمان نیز به سال ۳۲۳ خورشیدی در گذشت. از نظر سیاسی و نظامی این روز بیشتر به خاطر پیوندش با رخدادهای جنگ‌های صلیبی اهمیت دارد. در ۴۷۵ سربازان اروپایی که برای نخستین جنگ صلیبی به خاور روی آورده بودند در وورمس آلمان به جان یهودیان شهر افتادند و همه را کشتار کردند. هشتصد یهودی در این واقعه کشته شدند. در ۶۴۷ بیزانس شاه مملوک شهر انطاکیه را که مرکز صلیبی‌ها شده بود فتح و پاکسازی کرد و در ۶۷۰ مسلمانان شهر عکا را از صلیبی‌ها باز پس گرفتند و با بیرون راندن شوالیه‌های مهمان‌نواز از این شهر واپسین بقایای صلیبی‌ها در آسورستان را از میان بردند.

شکست شوالیه‌های مهمان‌نواز
از مسلمانان در جریان محاصره‌ی
عکا، اثر دومینیک پاپتی (۱۱۹۴-۱۲۲۸)

در تاریخ معاصرمان این روز با نخستین هجوم ارتش سرخ شوروی به بخشهای شمالی ایران مصادف است. سه شنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۲۹۹ گازانوف با ۱۲ کشتی بندر غازیان را بمباران کرد و بندر انزلی را گرفت. در نتیجه قوای انگلیسی مقیم آنجا که زیر فرمان ژنرال دنسترویل قرار داشتند از آنجا عقب نشستند. میرزا کوچک خان جنگلی هم در این میدان حضور داشت. از رخدادهای دیگر این روز می‌توان به تاسیس شرکت شیلات جنوب (۱۳۴۲) هم اشاره کرد.

در سطح جهانی این روز با چند رخداد سیاسی مهم مصادف بوده است. در ۱۱۸۳ سنای فرانسه ناپلئون را به مقام امپراتوری رساند، در ۱۲۷۵ در جریان مراسم تاجگذاری تزار نیکلای دوم در محله خودینکای مسکو، هجوم جمعیت و غوغایی که برای دریافت خوراک مجانی برخاست به درگیری و مرگ ۱۳۸۹ نفر منتهی شد! در ۱۳۲۳ کمونیستهای روسی تاتارهای منطقه‌ی کریمه را از سرزمین‌شان به مناطق دیگر شوروی به ویژه استانهای ایرانی‌نشین سغد و خوارزم (ازبکستان و ترکمنستان امروزی) کوچاندند. دویست و چهل هزار نفر در این جریان تبعید شدند که بنا به برخی از برآوردها حدود نیمی از آنها در راه کشته شدند. (تصویر زیر)

همین نوع رفتارهای کمونیستها بود که باعث شد یازده سال بعد (۱۳۳۴) به دنبال پایان جنگ در هندوچین سیصد و ده هزار ویتنامی از بخشهای شمالی زیر سلطه‌ی کمونیستها به بخشهای جنوبی بگریزند. حدود بیست سال بعد هم (در ۱۳۵۳) هند نخستین سلاح اتمی خود را آزمایش کرد و به جرگه‌ی پنج قدرت اتمی دیگر آن روز پیوست. اسم این آزمایش، عملیات بودای خندان بود!

بیست و هشتم اردیبهشت در این میان با چندین رخداد فرهنگی و اجتماعی هم قرین بوده است. در ۹۷۲ کریستوفر مارلو نویسنده‌ی انگلیسی به جرم بددینی و کفرگویی بازداشت شد، در ۱۲۲۷ اولین مجلس ملی مردم آلمانی زبان در فرانکفورت تاسیس شد، در ۱۲۳۱ رودآیلند نخستین بخش از جهان انگلیسی زبان شد که قانونی در منع برده‌داری وضع کرد، در ۱۲۹۱ اولین فیلم هندی به اسم «شری پوندالیک» ساخته‌ی داداصاحب تورن در بمبئی به نمایش درآمد، در ۱۳۲۷ یوان واحد پول چین قرار گرفت و در ۱۳۸۴ تلسکوپ هابل نشان داد که پلوتو دو ماه (نیکس و هیدرا) دارد.

در این روز چندین چهره‌ی نامدار زاده شده‌اند: جوزف باتلر فیلسوف و متأله انگلیسی (۱۰۷۱)، نیکلای دوم تزار روسیه (۱۲۴۷)، برتراند راسل فیلسوف (۱۲۵۱)، والتر گروپیوس معمار (۱۲۶۲)، و پاپ ژان پل دوم (۱۲۹۹) همگی در این روز به دنیا آمده‌اند. از میان درگذشتگان این روز باید از توپاک آماروی دوم شورشی پرویی (۱۱۶۰)، ایساک آلبنیز آهنگساز اسپانیایی و جورج مردیت داستان نویس انگلیسی (هر دو در ۱۲۸۸)، گوستاو ماehler آهنگساز (۱۲۹۰)، ورنر زومبارت اقتصاددان آلمانی (۱۳۲۰) و الکساندر کوروش ریاضیدان برجسته‌ی روس (۱۳۵۰) یاد کرد.